

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور
پژوهشگاه آبی پروری آبهای داخلی کشور

اهمیت و کاربرد گیاهان آبی مهم تالاب انزلی

عنوان پروژه:

شناسایی، تعیین زی توده و روند تغییرات فصلی
پوشش گیاهان آبی غالب تالاب انزلی

مجری:

عادل حسین جانی

پژوهشگاه آبی پروری آبهای داخلی کشور - بندرانزلی

تابستان ۱۳۹۷

نام علمی: *Phragmites australis*

خانواده:

Gentianaceae

شکل زیستی:

Helophyte

پراکنش جغرافیایی:

اروپا - سیبری،

مدیترانه ای

اهمیت: پتانسیل بالایی در تصفیه فاضلاب، حذف آلاینده ها و فلزات سنگین دارند. در طب سنتی کشورهای آسیای جنوب شرقی به ویژه چین از جایگاه ویژه ای برخوردار است. از گل ها برای درمان اسهال، وبا، تب و همچنین ریزوم ها خواص ضد درد و ضد التهابی دارند. در تالاب انزلی این گیاه از بزرگترین جاذبه های گردشگری محسوب می گردد.

نام علمی: *Trapa natans*

خانواده:

Trapaceae

شکل زیستی:

Therophyte

پراکنش جغرافیایی:

جهان وطنی

اهمیت: در کشورهایمانند هندوستان و پاکستان به طور گسترده ای در دریاچه های آب شیرین کشت می شود و از میوه های تر آن برای خوراک استفاده می گردد. در بسیاری از کشورها به دلیل ایجاد پوشش متراکم در سطح آب و جلوگیری از نفوذ نور و اثرات اکولوژیکی منفی بعنوان گونه مهاجم شناخته می شود.

نام علمی: *Nastartium officinalis*

خانواده:

Cruceferae

شکل زیستی:

Helophyte

پراکنش جغرافیایی:

جهان وطنی

اهمیت: مصرف خوراکی داشته و در کشت هیدروپونیک از گونه های مهم محسوب می گردد. هر ۱۰۰ گرم از این گیاه حاوی ۱۱ کالری انرژی است. غنی از ویتامین K بوده و حاوی مقدار قابل توجهی از ویتامین A، C، ریبوفلاوین، B6، کلسیم و منگنز است. مورد استفاده در درمان دردهای شکمی، درمان دیابت و برونشیت

نام علمی: *Phragmites australis*

خانواده:

Gramineae

شکل زیستی:

Helophyte

پراکنش جغرافیایی:

جهان وطنی

اهمیت: کاربرد به عنوان گیاه زینتی در حاشیه منابع آبی مانند حوضچه ها و استخرها، ساخت تالاب مصنوعی به منظور تصفیه پساب ها، ترکیب با موادی مانند گل رس به منظور ساخت دیواره و سقف، ساخت صنایع دستی و ادوات موسیقی، استفاده از برگ تازه گیاه برای خوراک آبیان، ساخت قلم خوشنویسی، ساخت خمیر کاغذ و چوپ نئوپان

نام علمی: *Azolla filiculoides*

خانواده:

Azollaceae

شکل زیستی:

Cryptophyte

پراکنش جغرافیایی:

چند منطقه ای

اهمیت: تنظیم نیتروژن و افزایش سرعت رشد محصولات کشت شده در آب مانند برنج، استفاده بعنوان کود سبز و غذای دام. همچنین میتواند گونه ای مهاجم محسوب گردد.

نام علمی: *Nymphoides indica*

خانواده:

Menyanthaceae

شکل زیستی:

Cryptophyte

پراکنش جغرافیایی:

چند منطقه ای

اهمیت: در برخی از کشورها بعنوان رویش هرز در آب بندانها و تالاب ها محسوب می گردد.

نام علمی: *Lemna minor*

خانواده:

Lemnoideae

شکل زیستی:

Cryptophyte

پراکنش جغرافیایی:

چند منطقه ای

اهمیت: استفاده به عنوان پالاینده های زیستی و بازیابی مواد مغذی پساب ها، غذای زنده دام، طیور و آبزیان، سوخت زیستی و اصلاح کننده های بیولوژیک

نام علمی: *Ceratophyllum demersum*

خانواده:

Ceratophyllaceae

شکل زیستی:

Cryptophyte

پراکنش جغرافیایی:

جهان وطن

اهمیت: استفاده آلاینده ها و سموم و اثراتشان در محیط های آبی، کاربرد به عنوان در مطالعات فیزیولوژیک گیاهی به منظور بررسی وجود گیاه زینتی در اکواریموم

نام علمی: *Myriophyllum spicatum*

خانواده:

Hippuridaceae

شکل زیستی:

Cryptophyte

پراکنش جغرافیایی:

جهان وطن

اهمیت: می توانند به سرعت گسترش یافته، گیاهان بومی را از بین برده و با تشکیل پوششی متراکم فعالیت های تفریحی را دچار اختلال نمایند.

نام علمی: *Hydrocharis morsus-ranae*

خانواده:

Hydrocharidaceae

شکل زیستی:

Helophyte

پراکنش جغرافیایی:

چند منطقه ای

اهمیت: گونه تهاجمی است و با پوشش متراکم در سطح آب تنوع زیستی بومی را تهدید می کند.

اهمیت گیاهان آبی:

گیاهان آبی بخش طبیعی هر اکوسیستم آبی را به خود اختصاص می دهند. انواع جانوران از آنها به عنوان غذا و یا مکانی برای مخفی شدن استفاده می کنند. همچنین برخی از آنها مصرف خوراک انسانی داشته و در فرهنگ غذایی برخی از کشورها به عنوان گیاهان دارویی مورد استفاده قرار می گیرند. گیاهان آبی در تصفیه اکوسیستم و تعادل اکولوژیکی آن نقش مهمی ایفا می کنند. با توجه به اهمیت گیاهان آبی در اکوسیستم های آبی، بهره گیری بهینه تر از محیط زیست و بهسازی آن، شناسایی ساختار گیاهان اکوسیستم های آبی از نظر پژوهشی و کاربردی اهمیت بنیادی دارد. تالاب انزلی از مهم ترین زایشگاه های ماهیان بخش جنوبی دریای خزر و بزرگترین حوضه آب شیرین در جنوب دریای خزر محسوب می گردد که امروزه تحت تأثیر افزایش جمعیت و صنعتی شدن شهرهای حاشیه خود قرار داشته و دستخوش تغییرات اکولوژیکی در سالیان اخیر گردیده است.

تیب های اکولوژیکی گیاهان آبی:

- ✓ گیاهان حاشیه آبی
- ✓ گیاهان ریشه غرقابی یا بن در آب
- ✓ گیاهان برگ شناور
- ✓ برگ شناورهای آزاد
- ✓ برگ شناورهای غیر آزاد
- ✓ گیاهان غوطه ور و برگ شناور

